

Τα άγρια θηλαστικά του δάσους της Πάφου:

Διαχειριστικό σχέδιο για το *Onis gmelini orhion*, το αγρινό της Κύπρου

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΒΑΘΜΙΑΔΑ ΣΤΗΝ ΟΠΟΙΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Το πρόγραμμα αυτό προσφέρεται για τους μαθητές/τριες της Μέσης Γενικής και Τεχνικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης. Ανάλογα με την τάξη που συμμετέχει στο πρόγραμμα εφαρμόζονται διαβαθμισμένες δραστηριότητες.

Το πρόγραμμα είναι ολοήμερο (09:00-16:00).

Σημείωση 1:

Σε συνεργασία με το προσωπικό του Κέντρου και τους/τις συνοδούς εκπαιδευτικούς, το γενικό πλαίσιο εφαρμογής του προγράμματος, όπως παρουσιάζεται παρακάτω, μπορεί να αναπροσαρμοστεί και να διαφοροποιηθεί ως προς τις δραστηριότητες και τον τρόπο ανάπτυξής του, με βάση τις ανάγκες της κάθε ομάδα και τις συνθήκες που επικρατούν στα προτεινόμενα πεδία μελέτης.

ΣΤΟΧΟΙ

Οι μαθητές/μαθήτριες αναμένεται να:

- Γνωρίσουν βασικές οικολογικές ορολογίες όπως: κόκκινος κατάλογος, προστατευόμενη περιοχή, οικότοπος, εξέλιξη, ενδημικό είδος και πυκνότητα του πληθυσμού.
- Ανακαλύψουν την άγρια πανίδα του οικοσυστήματος του δάσους Πάφου.
- Μελετήσουν την επιστημονική γνώση και έρευνα σε θέματα διατήρησης και κυρίως αναπαραγωγής ενδημικών, σπανίων και απειλούμενων ειδών.
- Κατανοήσουν τον αναπαραγωγικό κύκλο του αγρινού και άλλων άγριων θηλαστικών.
- Κατανοήσουν το νόμο για την προστασία της άγριας πανίδας.
- Συνειδητοποιήσουν την προσωπική και συλλογική μας ευθύνη στην προστασία και διατήρηση των ζωντανών οργανισμών και του περιβάλλοντος.
- Εξετάσουν θέματα ασφάλειας και να αναπτύξουν την ικανότητα για βιοηθικό προβληματισμό.
- Αναπτύξουν δεξιότητες διατύπωσης απόψεων και κριτικής σκέψης για την προστασία του οικοσυστήματος του δάσους.
- Αναπτύξουν δεξιότητες παρατήρησης, επιστημονικού συλλογισμού και επιστημονικής μεθοδολογίας.
- Δημιουργήσουν και να εξηγήσουν τροφικές αλυσίδες και τροφικό πλέγμα.
- Επιχειρηματολογούν πως οι δραστηριότητες του ανθρώπου επηρεάζουν την ποιότητα του περιβάλλοντος και προκαλούν προβλήματα στους οργανισμούς.
- Αναπτύξουν στάσεις που να αποσκοπούν στην ανάγκη διατήρησης απειλούμενων ειδών πανίδας και χλωρίδας.
- Αναλάβουν δράσεις για την προστασία του αγρινού και της βιοποικιλότητας του δάσους.

ΓΕΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

09:00-09:30: Άφιξη- διάλειμμα.

Ενημερώνονται για θέματα ασφαλείας και για τους κανόνες που διέπουν το πρόγραμμα.

09:30-10:15:

Μετάβαση στο πεδίο «εκδρομικός χώρος Σταυρός της Ψώκας».

10:15-10:30: Διάλειμμα.

10:30-11:30:

Εισαγωγή στο θέμα μέσω εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων και ενημερωτικού υλικού. Οι μαθητές/μαθήτριες καλούνται να ερευνήσουν τις επιδράσεις που ασκούν τα άγρια θηλαστικά π.χ. αγρινό, αλεπού, λαγός, συγκεκριμένα είδη ποντικών, νυχτερίδων στο οικοσύστημα του δάσους Σταυρός της Ψώκας. Αυτή η δραστηριότητα βασίζεται στην έρευνα με στόχο να αυξήσει το ενδιαφέρον των μαθητών/μαθητριών για να διερευνήσουν τις σχετικές επιστημονικές ερωτήσεις και να συνδέσουν τη μάθηση με την καθημερινή τους ζωή. Κάθε ομάδα μαθητών/μαθητριών μπορεί να διερευνήσει ένα συγκεκριμένο είδος θηλαστικού, το οποίο θα ανακαλύψει στο οικοσύστημα. Οι μαθητές/μαθήτριες καλούνται να ερευνήσουν στο διαδίκτυο ή σε άρθρα ή σε απόσπασμα από βιβλίο και να βρουν πληροφορίες, τις οποίες χρησιμοποιούν για να περιγράψουν σύντομα το ενδιαίτημα και τα στοιχεία βιολογίας του είδους που μελετούν. Στόχος είναι η εξοικείωσή τους με βασικές οικολογικές έννοιες όπως το οικοσύστημα, ο βιότοπος, οι αβιοτικοί παράγοντες, το είδος, το ενδημικό είδος, ο πληθυσμός, η κοινότητα, η πυκνότητα, η προσαρμογή, ο αναπαραγωγικός κύκλος, κ.λπ.

11:30-11:45: Διάλλειμα.

11:45-13:00:

Παρατηρούν και αναγνωρίζουν ίχνη των διάφορων ζώων (θηλαστικά, ερπετά, πτηνά). Οι μαθητές/μαθήτριες σε ομάδες καλούνται να ψάξουν για ίχνη ζώων που απαντώνται στο οικοσύστημα. Κάθε ομάδα ψάχνει σε διαφορετικά σημεία έτσι ώστε να μπορούν να συγκρίνουν τα ίχνη που βρέθηκαν κοντά σε ποώδη και μακκία βλάστηση και κωνοφόρα δέντρα.

Οι μαθητές/μαθήτριες δημιουργούν και εξηγούν τις τροφικές αλυσίδες και το τροφικό πλέγμα διαφόρων ζώων που γνώρισαν. Γίνεται παρουσίαση στην ολομέλεια και κάθε ομάδα συγκρίνει τ' αποτελέσματά της.

Συνέντευξη από τον λειτουργό του τμήματος δασών. Οι μαθητές/μαθήτριες καλούνται μέσα από συζήτηση και ερωτήματα να αναπτύξουν θέματα που αφορούν:

- το ρόλο του αγρινού και άλλων άγριων θηλαστικών στο οικοσύστημα
- την εξέλιξη της οικογένειας των βοοειδών και τη γεωγραφική εξάπλωση του αγρινού
- τη θετική αξία των άγριων θηλαστικών για το οικοσύστημα
- τις επιπτώσεις στον άνθρωπο π.χ γεωργό, οικολόγο, τουρίστα, μαθητή/μαθήτρια

- τις απειλές που αντιμετωπίζουν τα άγρια θηλαστικά
- το καθεστώς προστασίας των άγριων θηλαστικών.

Στην πυροσβεστική υπηρεσία οι πυροσβέστες κάνουν αναπαράσταση της δράσης τους σε περίπτωση πυρκαγιάς. Οι μαθητές/μαθήτριες μπορούν να πάρουν το ρόλο του πυροσβέστη και συζητούν τις περιβαλλοντικές, οικονομικές, και κοινωνικές επιπτώσεις των πυρκαγιών και εξοικειώνονται με τους μηχανισμούς αναγέννησης του δάσους.

13.00-14.00:

Ξεκούραση για μεσημεριανό φαγητό.

14.00-15.00:

Ενδεικτικά αναφέρονται οι πιο κάτω δραστηριότητες

A) Οι μαθητές/μαθήτριες μέσω εκπαιδευτικής δραστηριότητας μπαίνουν στη θέση του αρμόδιου φορέα, Τμήματος Δασών, ώστε να προτείνουν λύσεις για τις απειλές που υφίσταται σήμερα το αγρινό

- Παράνομη θήρευση
- Επιθέσεις από αδέσποτους σκύλους
- Μετάδοση ασθενειών από τη βόσκηση σε κοινές περιοχές με αιγοπρόβατα, κυρίως από τα κατεχόμενα
- Έλλειψη ή μειωμένη ποιότητα νερού και τροφής

B) Παιχνίδι ρόλων για τους κινδύνους που απειλούν τα αγρινά και γενικά το δάσος. Οι μαθητές/μαθήτριες χωρίζονται ομάδες, τοπική αυτοδιοίκηση, κατασκευάστρια εταιρία, περιβαλλοντική οργάνωση, κάτοικοι της κοινότητας.

Γ) Οι μαθητές/μαθήτριες κατόπιν φτιάχνουν μια αφίσα επηρεασμένη από τις γνώσεις που αποκόμισαν.

15:00-16:00: Ανατροφοδότηση και επιστροφή στο σχολείο τους.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ-ΟΔΗΓΙΕΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥΣ

Συστήνεται όπως οι μαθητές/μαθήτριες να:

- Έχουν μαζί τους ένα μικρό τετράδιο τσέπης.
- Έχουν μαζί τους κασετίνα στην οποία να υπάρχουν ψαλίδι, γόμα και χρωματιστά.
- Φορούν αθλητικά παπούτσια και να είναι κατάλληλα ντυμένοι με βάση το κλίμα και τις καιρικές συνθήκες που επικρατούν κάθε φορά στην περιοχή.